

De deelgeschilprocedure in de rechtspraak: goede start, spannende vlucht, behouden landing

*Mr. drs. G. de Groot**

1 Inleiding

Kort voor de inwerkingtreding van de Wet deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade¹ is in dit tijdschrift door Klaassen uitvoerig aandacht besteed aan deze – in haar woorden – nieuwe loot aan de processuele stam.² De deelgeschilprocedure opent de weg naar de burgerlijke rechter in het buitengerechtelijke afwikkelingstraject van een vordering tot vergoeding van letsel- of overlijdensschade. Het doel is dat partijen met behulp van de interventie van de deelgeschilrechter dichter bij een buitengerechtelijke oplossing komen. Voor zover bekend gaat het ook internationaal gezien om een nieuwe rechtsfiguur.³ De wetgever heeft zich in de wettelijke regeling van de deelgeschilprocedure laten inspireren door gedachten die ik in 2005 in het *Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade* heb ontvouwd.⁴ Het idee werd omgezet in een conceptwetsvoorstel, waarop naar goed Nederlands gebruik de nodige positieve, constructief kritische en sombere geluiden volgden. Het wetsvoorstel werd ingediend, behandeld en aangenomen. Hoewel hier en daar werd gevreesd voor een stortvloed van deelgeschillen, werd de inwerkingtreding koelbloedig bepaald op het begin van de ‘grote zomeruittocht’. Valt er al iets te zeggen over de werking van de wet sinds 1 juli 2010? In deze bijdrage worden de hoofdlijnen van de wet kort in herinnering geroepen, waarna wordt ingegaan op de eerste ervaringen met de toepassing van de wet in de rechtspraak.⁵ Aan de orde komen met name procesrechtelijk gerelateerde onder-

werpen, zoals de rechterlijke bevoegdheid, de aanpak van de behandeling van het verzoek of de reikwijdte van het begrip deelgeschil. Buiten beschouwing blijft de toepassing van de kostenbegroting (art. 1019aa Rv), een onderwerp dat voldoende stof biedt voor een zelfstandige publicatie.⁶

2 Hoofdlijnen van de wettelijke regeling

De deelgeschilprocedure is een verzoekschriftprocedure waarin rechterlijke beslissingen kunnen worden verkregen in deelgeschillen die partijen belemmeren bij de totstandkoming van een minnelijke regeling over een vordering tot vergoeding van letsel- of overlijdensschade (art. 1019w-1019cc Rv). Het begrip deelgeschil is in de wet ruim omschreven (art. 1019w Rv). De invulling ervan is in belangrijke mate overgelaten aan de rechtspraak. De deelgeschilprocedure kan worden gestart op verzoek van één partij. Indiening van een gezamenlijk verzoek is ook mogelijk, zoals gebruikelijk in de verzoekschriftprocedure. Het doel van de wet – het bevorderen van een vlotte en soepele totstandkoming van een vaststellings-overeenkomst tussen partijen – brengt mee dat de rol van de rechter in een zowel bemiddelend als geschilbeslechtend kader staat.⁷ De wet bevat een voor de benadeelde laagdrempelige kostenregeling (art. 1019aa Rv). De deelgeschilbeslissing kan in een eventuele daaropvolgende bodemprocedure in eerste aanleg het karakter van een bindende eindbeslissing hebben (art. 1019cc lid 1 Rv). Daarmee kan de deelgeschilprocedure in de plaats treden van (een deel van) het debat in een eventuele bodemprocedure, wat uit het oogpunt van finale geschilbeslechting en de goede procesorde positief te waarderen is.⁸ Er zijn beperkte mogelijkheden om tegen een deelgeschilbeslissing een rechtsmiddel aan te wenden (art. 1019bb Rv).

* Mr. drs. G. de Groot is vicepresident in de Rechtbank Amsterdam en als onderzoeker aan de Vrije Universiteit Amsterdam verbonden aan het Interfacultair samenwerkingsverband Gezondheid en Recht (IGER) van VU en VU medisch centrum en de Projectgroep medische deskundigen in de rechtspleging.

1. Stb. 2010, 221. Inwerkingtreding: 1 juli 2010.
2. C.J.M. Klaassen, De wet deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade: een nieuwe loot aan de processuele stam, TCR 2010, p. 37-46.
3. Chr.H. van Dijk, De deelgeschillenregeling: nieuwe ronde, nieuwe kansen, NTBR 2011, nr. 31, p. 247.
4. G. de Groot, Naar een buitengerechtelijk beroep op de rechter in deelgeschillen? Een potentieel middel tot verbetering van de afdoening van letselchadezaken, TVP 2005, p. 122-127.
5. Zie ook: G. de Groot, Deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade: eerste ervaringen (Letselfschadereeks), LSA Symposium 28 januari 2011, Den Haag: Sdu Uitgevers, 2011; S.J. de Groot, De nieuwe deelgeschilprocedure: de eerste oogst, L&S 2010, nr. 4, p. 13-18; P. Oskam & Chr.H. van Dijk, Deelgeschilprocedure: de eerste zes maanden in de praktijk, PIV-Bulletin 2011, nr. 1, p. 17-21.

6. Zie over art. 1019aa Rv naast de in noot 5 genoemde publicaties: J. Roth, Een redelijk uurtarief, L&S 2010, nr. 3, p. 19-23.
7. A.J. Akkermans & G. de Groot, De deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade: nieuwe verantwoordelijkheden voor de rechter en voor partijen, TVP 2010, p. 29-36; M. Wesselink, Deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade. Gewenst, maar zal het werken?, NJB 2010, p. 1587.
8. F.R. Salomons, Hoger beroep en gebondenheid aan deelgeschiluitspraak, Verkeersrecht 2010, nr. 6, p. 172-176. Zie over de bindende eindbeslissing o.a.: HR 26 november 2010, LJN BN8521, r.o. 3.5. Zie ook: C.J. Verduyn, Een nieuwe maatstaf voor heroverweging van bindende eindbeslissingen, TCR 2008, p. 73-78.

Naar verwachting zal van de deelgeschilprocedure ook een rechtsvormende werking uitgaan doordat richtinggevend rechtspraak zal ontstaan over de oplossing van geregeld terugkerende deelgeschillen in onderhandelingen. De wet faciliteert daarmee indirect buitengerechtelijke onderhandelingen in andere zaken dan de zaak waarin de uitspraak op een deelgeschil wordt verkregen.⁹

3 Eerste ervaringen

3.1 Aantallen deelgeschilverzoeken

In de maanden voordat de wet in werking trad, werd hier en daar de vrees geuit dat de rechtbanken te maken zouden krijgen met een stortvloed aan deelgeschilprocedures. Wanneer wordt bedacht dat het grootste deel van de letsel- en overlijdensschadezaken wordt afgedaan zonder bemoeienis van de rechter,¹⁰ was die vrees niet onbegrijpelijk. Als kort na inwerkingtreding van de wet een groot aantal deelgeschilprocedures aanhangig zou worden gemaakt uit het buitengerechtelijke contingent dat de rechtbanken tot dan toe niet bereikte, zou het maar de vraag zijn of de rechtbanken daarop tijdig en adequaat zouden kunnen inspelen. De beschikbare expertise was immers afgestemd op de gebruikelijke aantallen aanhangige bodemprocedures in letsel- en overlijdensschadezaken. De behandeling van deelgeschilprocedures vraagt om kennis en ervaring op het gebied van dergelijke zaken. Een eventueel benodigde uitbreiding van die expertise zou tijd kosten, daar gelaten of dat financieel realiseerbaar zou zijn.

Een grote toestroom van procedures heeft zich echter nog niet voorgedaan. Bij het schrijven van deze bijdrage zijn 41 uit-

spraken in deelgeschilprocedures gepubliceerd.¹¹ Op die uitspraken wordt hierna onderwerpsgewijs ingegaan. Het aantal is te gering voor een diepteanalyse met conclusies, maar de bevindingen die eruit spreken, geven wel eerste aanwijzingen over de wijze waarop de wet in de rechtspraak wordt toegepast.

Hier en daar zijn verder verzoeken ingediend die niet tot een uitspraak hebben geleid, bijvoorbeeld doordat ze later weer zijn ingetrokken of in een minnelijke regeling zijn geëindigd.¹² Volgens geluiden uit de advocatuur komt het soms zelfs niet tot indiening van een verzoek doordat de enkele mededeling dat een partij overweegt een deelgeschilprocedure aanhangig te maken, voldoende kan zijn om de onderhandelingen tussen partijen vlot te trekken. Het lijkt van belang dat ook dergelijke gegevens systematisch worden verzameld ten behoeve van een toekomstige evaluatie van de werking van de wet. Die evaluatie komt er, want de minister van Veiligheid en Justitie dient binnen vier jaar na 1 juli 2010 aan de Tweede Kamer verslag te doen van de doeltreffendheid en de effecten van de deelgeschilprocedure.¹³

3.2 Partijen

Tijdens de parlementaire behandeling van de deelgeschilregeling is aan de orde geweest of de gang naar de deelgeschilprocedure alleen moest openstaan voor de benadeelde of ook voor aansprakelijk gestelde partijen en hun verzekeraars.¹⁴ Verder verdiende het volgens sommigen de voorkeur vrijwilligheid

9. A.J. Akkermans, De normstellende betekenis van de deelgeschilprocedure: rechtsvorming als remedie tegen overbelasting van de rechtspraak, *Verkeersrecht* 2010, nr. 6, p. 177-179.

10. W.C.T. Weterings, *Efficiëntere en effectievere afwikkeling van letselschadeclaims*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004, p. 20.

11. Rb. Den Bosch 23 september 2010, LJN BN8382; Rb. Utrecht 24 september 2010, Nieuwsbrief Personenschade 2010, 36, L&S 2010, 189; Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805, NJF 2010, 459, JAR 2010, 305, Nieuwsbrief Personenschade 2010, 38, L&S 2010, 188; Rb. Utrecht 13 oktober 2010, LJN BO1694, NJF 2011, 11, Nieuwsbrief Personenschade 2010, 39; Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286; Rb. Utrecht 27 oktober 2010, LJN BO2891, L&S 2010, 187; Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO3227, Nieuwsbrief Personenschade 2010, 43; Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO9956; Rb. Den Haag 3 november 2010, LJN BO3565, NJF 2011, 5; Rb. Haarlem 23 november 2010, LJN BO6959; Rb. Rotterdam 1 december 2010, LJN BO5673, L&S 2010, 190; Rb. Zutphen 2 december 2010, LJN BO7282; Rb. Amsterdam 9 december 2010, LJN BP1580; Rb. Maastricht 13 december 2010, LJN BO7650; Rb. Den Haag 22 december 2010, LJN BO9396; Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Den Bosch 23 december 2010, LJN BO9650; Rb. Utrecht 27 december 2010, LJN BP3878; Rb. Breda 3 januari 2011, LJN BO9631; Rb. Zutphen 5 januari 2011, LJN BP0054; Rb. Arnhem 10 januari 2011, LJN BP2911; Rb. Arnhem 11 januari 2011, LJN BP5033; Rb. Maastricht 12 januari 2011, LJN BP2143; Rb. Amsterdam 20 januari 2011, LJN BQ1537; Rb. Arnhem 7 februari 2011, LJN BP5963; Rb. Utrecht 9 februari 2011, LJN BP5568; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5395; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391; Rb. Maastricht 16 februari 2011, LJN BP4792; Rb. Alkmaar 17 februari 2011, LJN BP4916; Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388; Rb. Rotterdam 23 februari 2011, LJN BP5418; Rb. Den Haag 28 februari 2011, LJN BP8863; Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8824, Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8827; Rb. Utrecht 23 maart 2011, LJN BQ0094; Rb. Den Haag 30 maart 2011, BQ0359; Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BQ0244; Rb. Rotterdam 8 april 2011, LJN BQ1679; Rb. Rotterdam 13 april 2011, LJN BQ1123; Rb. Rotterdam 20 april 2011, LJN BQ1833.

12. Als voorbeeld: bij de Rechtbank Amsterdam is bij het schrijven van deze bijdrage een kwart van de ingediende en afgedane zaken zonder einduitspraak afgedaan.

13. Stb. 2010, 221, art. V.

14. Kamerstukken II, 2008/09, 31 518, nr. 8, p. 1-2.

aan de zijde van beide partijen tot uitgangspunt te nemen,¹⁵ wat zou betekenen dat de toegang tot de deelgeschilprocedure afhankelijk zou worden van indiening van een gezamenlijk verzoek van partijen (vergelijk art. 96 Rv). De wetgever heeft echter ervoor gekozen ook aan één partij toegang tot de deelgeschilprocedure te verlenen. Bovendien kan niet alleen de benadeelde zich tot de deelgeschilrechter wenden, maar ook de aansprakelijk gestelde partij of haar verzekeraar (art. 1019w Rv). Een gezamenlijk verzoek is niet vereist.

Verreweg de meeste van de 41 deelgeschilverzoeken zijn ingediend door de benadeelde partij. In twee gevallen is het verzoek afkomstig van een verzekeraar.¹⁶ In het jaarverslag van de Stichting Personenschade Instituut van Verzekeraars (PIV) wordt het jammer genoemd dat verzekeraars de weg naar de deelgeschillenrechter nog niet vaker hebben gevonden, tegen de achtergrond van onderzoek waarin naar voren is gekomen dat een actievere rol van verzekeraars tot een versnelling in de afwikkeling van verkeersletselschade kan leiden. Daarbij wordt met name gedacht aan de 10 procent gevallen waarin verkeersletselschade niet binnen twee jaar wordt afgewikkeld, anders dan de Gedragscode Behandeling Letselschade¹⁷ aanbeveelt.¹⁸

3.3 Overzicht van de onderhandelingen

Het verzoekschrift dient een zakelijk overzicht te bevatten van de inhoud en het verloop van de onderhandelingen over de vordering (art. 1019x lid 3 aanhef en onder c Rv). De bedoeling hiervan is dat de deelgeschilrechter in staat wordt gesteld zich een beeld te vormen van de zaak waarvan het deelgeschil onderdeel is en van de inzet en houding van partijen tot dan toe. Om te kunnen beoordelen of de verzochte beslissing voldoende kan bijdragen aan een minnelijke regeling tussen partijen, dient de rechter in de visie van de minister te weten over welke punten al dan niet overeenstemming is bereikt.¹⁹ Voldoende is een puntsgewijze eenvoudige lijst van discussiepunten waarover wel of geen overeenstemming is bereikt.²⁰

Het wetsvoorstel heeft aanleiding gegeven tot discussie over de vraag hoe deze verplichting zich verhoudt tot tuchtrechtelijke normen van advocaten over het openbaren van confraternele correspondentie (art. 12 en 13 Gedragsregels voor de advocatuur).²¹ De minister heeft in deze kwestie uiteindelijk het standpunt ingenomen dat een advocaat met de beperkingen daarvan zo veel mogelijk rekening kan houden en dat het aan partijen zelf is om het belang van geheimhouding

af te wegen tegen het belang van een beslissing in het deelgeschil.²² Van Dijk heeft erop gewezen dat het probleem van de spanning met de gedragsregels 12 en 13 vergaand wordt verzacht doordat in de meeste gevallen in het buitengerechtelijke traject niet aan beide zijden advocaten zijn betrokken en de gedragsregels dan niet van toepassing zijn.²³ Ook wanneer het verzoekschrift door partijen samen wordt ingediend, lijkt de kwestie geen rol te spelen.²⁴

Uit de 41 gepubliceerde uitspraken is niet af te leiden dat meer informatie nodig is gebleken uit onderhandelingen waarbij advocaten betrokken zijn geweest dan door partijen zelf is aangedragen. Ook blijkt uit de uitspraken niet dat er discussie is geweest over de verhouding tussen enerzijds de verplichting om de rechter te informeren over de inhoud en het verloop van de onderhandelingen over de vordering en anderzijds de gedragsregels voor advocaten.

3.3.1 Geen onderhandelingen

In enkele uitspraken is aandacht besteed aan de vraag of voor behandeling van een deelgeschilverzoek is vereist dat partijen buitengerechtelijk reeds onderhandelingen hebben gevoerd. Kan een deelgeschilverzoek ook in behandeling worden genomen wanneer partijen nog helemaal niet hebben geprobeerd er in onderling overleg uit te komen?²⁵ In een geval waarin van noemenswaardige onderhandelingen geen sprake was geweest en de aansprakelijkheid in geschil was, oordeelde de Rechtbank Arnhem onder verwijzing naar de wettelijke eis dat het verzoekschrift een zakelijk overzicht van de onderhandelingen bevat, dat de wetgever bij het ontwerp van de wet de situatie voor ogen heeft gehad dat partijen in onderhandeling zijn. De deelgeschilprocedure is bedoeld als instrument om onderhandelingen vlot te trekken en niet om de wederpartij naar de onderhandelingstafel te dwingen. Het enkele feit dat geen noemenswaardige onderhandelingen zijn gevoerd, is volgens de rechtbank echter op zichzelf geen beletsel voor de toegang tot de deelgeschilprocedure. Er kan sprake zijn van een forse drempel voor het op gang komen van de onderhandelingen en het voeren van onderhandelingen over een vordering wegens letselschade kan kostbaar zijn. Een deelgeschilbeslissing kan ook dan een functie vervullen in het doorbreken van een impasse. Dat is door de wetgever ook beoogd. Zou het enkele feit dat de onderhandelingen door verschil van inzicht tussen partijen nog niet op gang zijn gekomen, in de weg staan aan de toegang tot de deelgeschilprocedure, dan zou die toegang illusoir worden.²⁶ Ook de Rechtbank Den Haag heeft in een deelgeschil over de aansprakelijkheidsvraag geoordeeld dat het enkele feit dat partijen nooit hebben getracht een oplossing buiten rechte te bereiken op de grond dat de aansprakelijk gestelde partijen aansprakelijkheid steeds hebben afgewezen, onvoldoende is om te concluderen dat het geschil niet geschikt

15. W.D.H. Asser, H.A. Groen & J.B.M. Vranken, m.m.v. I.N. Tzankova, Uitgebalanceerd, Eindrapport Fundamentele herbezinning Nederlands burgerlijk procesrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2006, p. 66; H.M.M. Steenberghe, Vroegtijdige rechterlijke interventie? Een kwestie van afspreken en doen!, TMD 2006, p. 18-22.

16. Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BQ0244.

17. Te vinden op <www.deletselschaderaad.nl>.

18. <www.stichtingpiv.nl>, jaarverslag 2010, p. 11.

19. Kamerstukken II 2008/09, 31 518, nr. 8, p. 8.

20. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 17.

21. Chr.H. van Dijk, Bevoegde rechter en bevoegdheden van de rechter, Verkeersrecht 2010/6, p. 170; M. Keijzer-de Korver, Verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht, Juridisch up to Date 2006, nr. 17, p. 19-20; Klaassen 2010, p. 44-45; J. Sap, Procederend onderhandelen: de deelgeschilprocedure bij letsel- en overlijdensschade, TVP 2008, p. 104.

22. Kamerstukken I 2009/10, 31 518, nr. C, p. 7. Zie ook: Kamerstukken II 2008/09, 31 518, nr. 8, p. 8.

23. Van Dijk 2011, p. 252.

24. Kamerstukken I 2008/09, 31 518, nr. C, p. 7.

25. Negatief: Rb. Haarlem 23 november 2010, LJN BO6959.

26. Rb. Arnhem 10 januari 2011, LJN BP2911. In gelijke zin: Rb. Rotterdam 13 april 2011, LJN BQ1123.

is voor behandeling in de deelgeschilprocedure. De Rechtbank Den Haag woog mee dat de aansprakelijkheidsvraag een geschil aan het begin van het traject van minnelijke onderhandelingen betreft en denkbaar is dat een oordeel van de rechtbank over de aansprakelijkheidsvraag buitengerechtelijke onderhandelingen op gang brengt.²⁷ In de overwegingen van beide rechtbanken is zichtbaar dat op zichzelf wordt onderkend dat de rol van de rechter niet alleen (deel)geschilbeslechtend van aard is, maar vooral ook in een bemiddelend kader staat. In beide gevallen werd vervolgens echter geoordeeld dat er onvoldoende aanwijzingen waren om aan te nemen dat partijen met de deelgeschilbeslissing in onderling overleg tot een vaststellingsovereenkomst zouden kunnen komen en werd het verzoek op die grond afgewezen (art. 1019z Rv).

3.4 Bevoegdheid

Bevoegd tot kennisneming van een deelgeschilverzoek is de rechter die vermoedelijk bevoegd zal zijn kennis te nemen van de zaak indien een bodemprocedure zou volgen. De subcompetentieregels zijn van toepassing (art. 1019x Rv). Wanneer eerder een deelgeschilverzoek is gedaan, is de rechter bevoegd die van het eerdere deelgeschil kennis heeft genomen. Van Dijk heeft erop gewezen dat deze regels mogelijkheden bieden tot forumshoppen voor degene die de voorkeur geeft aan procederen zonder verplichte procesvertegenwoordiging. Daartoe zou als vermoedelijk beloop van de vordering ten principale in het verzoekschrift een bedrag worden opgegeven beneden de competentiegrens van de kantonrechter voor geldvorderingen.²⁸ De 41 uitspraken geven geen aanwijzingen hiervoor. Voor zover deelgeschilprocedures bij de sector kanton zijn aangebracht, betrof het deelgeschillen in arbeidszaken, en dus aardzaken die tot de bevoegdheid van de kantonrechter behoren,²⁹ of een deelgeschil over een waardeverordering waarvan duidelijk was dat de kantonrechter bevoegd zou zijn in een eventuele bodemprocedure.³⁰ In twee gevallen heeft de kantonrechter geoordeeld niet bevoegd te zijn en heeft de behandeling van de zaak door de kantonrechter op verzoek van partijen plaatsgevonden op de voet van art. 96 Rv.³¹

Een deelgeschilverzoek kan ook worden gedaan indien de bodemprocedure reeds aanhangig is (art. 1019x lid 2 Rv). Sap heeft dit een theoretische mogelijkheid genoemd en betwijfelt of van een aanwinst kan worden gesproken.³² De Rechtbank Rotterdam heeft hangende een bodemprocedure een deelgeschilverzoek behandeld. Het deelgeschilverzoek betrof de vraag of een reeds gesloten vaststellingsovereenkomst mede kwijting inhield van een WAM-verzekeraar die geen partij was

bij die vaststellingsovereenkomst. De rechtbank overwoog onder meer dat de benadeelde en de WAM-verzekeraar het erover eens waren dat de verzochte beslissing kon leiden tot de (uiteindelijke) totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst tussen deze partijen. Mocht die uitblijven, dan zouden in ieder geval diverse processuele complicaties in de bodemprocedure achterwege kunnen blijven, waaronder het oproepen van verschillende partijen in vrijwaring.³³

Een vooralsnog onbeantwoorde vraag is of de mogelijkheid een deelgeschilverzoek in te dienen tijdens een aanhangige bodemprocedure, ook betekent dat een deelgeschilverzoek eventueel pas in hoger beroep voor het eerst kan worden gedaan. In de parlementaire behandeling is hieraan geen aandacht besteed.

3.5 Aanpak van de behandeling

Gewone regels verzoekschriftprocedure

Op de deelgeschilprocedure zijn naast de regels van de deelgeschilprocedure de gewone regels van de verzoekschriftprocedure van toepassing.³⁴ Dit betekent onder meer dat verweerschrift tot aan de zitting een verweerschrift kunnen indienen (art. 282 lid 1 Rv).³⁵ In het belang van een goede voorbereiding van de zaak wordt een verweerschrift echter bij voorkeur vijf werkdagen vóór de mondelinge behandeling ingediend.³⁶ Er dient steeds een mondelinge behandeling plaats te vinden, tenzij de rechtbank zich aanstonds onbevoegd acht, het verzoek aanstonds toewijsbaar is (art. 279 Rv) of partijen geen mondelinge behandeling wensen.³⁷ In veertig zaken heeft daadwerkelijk een mondelinge behandeling plaatsgevonden. In één zaak is het verzoek in afwijking van art. 279 lid 1 Rv afgewezen zonder verweerschrift en zonder mondelinge behandeling.³⁸ Uit de uitspraak blijkt niet dat partijen afstand hebben gedaan van het recht tijdens een mondelinge behandeling te worden gehoord.

3.5.1 Comparitie

Terwijl een mondelinge behandeling van een deelgeschil hoofdregel is, hoeft de comparitie van art. 1019ij Rv over de hele zaak alleen te worden gehouden wanneer daaraan behoefte is.³⁹ In geen van de gepubliceerde uitspraken zijn tekenen te ontdekken dat ook die comparitie over de gehele vordering is gehouden. Het is mij bekend dat er wel enkele zaken zijn behandeld waarin tijdens de mondelinge behandeling is overgeschakeld naar een comparitie en een minnelijke regeling over de gehele vordering is bereikt. Tot een uitspraak is het in die gevallen natuurlijk niet gekomen. In zulke gevallen kan op verzoek van een partij een proces-verbaal in executoriale vorm

27. Rb. Den Haag 30 maart 2011, LJN BQ0359. In vergelijkbare zin Rb. Rotterdam 13 april 2011, LJN BQ1123.

28. Van Dijk 2011, p. 253.

29. Rb. Utrecht 24 september 2010, Nieuwsbrief Personenschade 2010, 36; Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805; Rb. Den Bosch 23 december 2010, LJN BO9650; Rb. Maastricht 12 januari 2011, LJN BP2143; Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388.

30. Rb. Den Bosch 23 september 2010, LJN BN8382.

31. Rb. Den Bosch 23 december 2010, LJN BO9650; Rb. Rotterdam 8 april 2011, LJN BQ1679.

32. Sap 2008, p. 102.

33. Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BQ0244.

34. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 16.

35. Vgl. Klaassen 2010, p. 38.

36. Procesreglement verzoekschriftprocedures rechtbank sector civiel handel/voorzieningenrechter (<www.rechtspraak.nl> > Naar de rechter > Landelijke regelingen > Sector civiel recht).

37. Akkermans & De Groot 2010, p. 33; Klaassen 2010, p. 41.

38. Rb. Haarlem 23 november 2010, LJN BO6959.

39. Akkermans & De Groot 2010, p. 33.

worden afgegeven (art. 1019j Rv in verbinding met art. 87 lid 3 Rv).

Komen partijen overigens tijdens de reguliere mondelinge behandeling tot een minnelijke regeling die van een executoriale titel dient te worden voorzien, dan is daarvoor naar de letter van de wet voorlopig nog nodig dat wordt overgeschakeld van de mondelinge behandeling naar een comparitie van partijen. In de afgifte van een proces-verbaal in executoriale vorm wordt namelijk alleen voorzien in art. 1019j Rv en nog niet in de algemene regels van de verzoekschriftprocedure.⁴⁰ De mogelijkheid om een proces-verbaal in executoriale vorm af te geven, zal naar verwachting echter algemeen voor de verzoekschriftprocedure worden geregeld in art. 279 Rv.⁴¹ Zodra dit het geval is, kan desgewenst ook een proces-verbaal van de mondelinge behandeling in executoriale vorm worden afgegeven.

3.5.2 Tegenverzoek

De verweerder kan een zelfstandig verzoek doen, ook wel tegenverzoek genoemd. Een tegenverzoek dient betrekking te hebben op het onderwerp van het oorspronkelijke verzoek (art. 282 lid 4 Rv).

Van deze mogelijkheid is in de praktijk al herhaaldelijk gebruik gemaakt.⁴² De tegenverzoeken werden neergelegd in het verweerschrift. Ze zijn telkens tegelijk met het verzoek van de verzoeker ter zitting behandeld. Wanneer verzoek en tegenverzoek zich leenden voor gezamenlijke behandeling, zijn ze in de uitspraak samen beoordeeld. Voor zover in de uitspraken is na te gaan, is de behandeling van de tegenverzoeken niet gepaard gegaan met extra tijdsverloop. De tegenverzoeken hadden telkens betrekking op het feitencomplex dat in het verzoekschrift tot uitgangspunt was genomen. Ook betroffen ze steeds min of meer dezelfde geschilpunten als in het verzoekschrift waren omschreven. Het heeft zich voor zover bekend nog niet voorgedaan dat een tegenverzoek geen betrekking had op het onderwerp van het oorspronkelijke verzoek.

3.6 Reikwijdte van de deelgeschilprocedure

3.6.1 Proportionaliteitstoets

Volgens art. 1019w Rv is een deelgeschil '(...) een geschil omtrent of in verband met een deel van hetgeen terzake tussen [een persoon die een ander aansprakelijk houdt voor schade die hij lijdt door dood of letsel en die ander] rechtens geldt en waarvan de beëindiging kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst over de vordering.' De rechter dient een deelgeschilverzoek af te wijzen voor zover de verzochte beslissing naar zijn oordeel onvoldoende kan bijdra-

gen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst (art. 1019z Rv). In de parlementaire geschiedenis is ter toelichting op de toets van art. 1019z Rv opgenomen:

'Gezien de ratio van de deelgeschilprocedure om de buitengerechtelijke onderhandelingen te bevorderen, toetst de rechter ingevolge artikel 1019z Rv of de verzochte beslissing voldoende kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst. De investering in tijd, geld en moeite moet aldus worden afgewogen tegen het belang van de vordering en de bijdrage die een beslissing aan de totstandkoming van een minnelijke regeling kan leveren.'⁴³

Het maatgevende criterium is dus vervat in een proportionaliteitstoets.⁴⁴ Doordat het begrip 'deelgeschil' zo ruim is, zal een deelgeschilverzoek vrijwel altijd ten gronde moeten worden beoordeeld om te kunnen vaststellen of het verzoek al dan niet toewijsbaar is. Alle relevante omstandigheden van het geval behoren daarin te worden betrokken. De vraag of een verzoek een deelgeschil bevat, is in de wet niet als een ontvankelijkheidskwestie aangemerkt.⁴⁵ Ook hier verdient overweging dat de wettelijke regeling van de deelgeschilprocedure de rol van de rechter in een bemiddelend en geschilbeslechtend kader plaatst. Ook wanneer geen sprake is van een deelgeschil, kan de mondelinge behandeling tal van aanknopingspunten bieden voor partijen om onder leiding van de rechter te bespreken hoe zij hun onderhandelingen kunnen vlottrekken teneinde de zaak buitengerechtelijk af te wikkelen.

3.6.2 Verweer 'geen deelgeschil'

Voor zover uit de uitspraken is op te maken, is in 15 van de 41 zaken het verweer gevoerd dat het verzoek zich niet leende voor behandeling in de deelgeschilprocedure. In drie gevallen is vervolgens geoordeeld dat geen sprake was van een deelgeschil in de zin van art. 1019w Rv,⁴⁶ in twee gevallen dat de kwestie te complex of tijdrovend was om in de deelgeschilprocedure te worden beslist,⁴⁷ en in één geval dat de verzochte beslissing anderszins onvoldoende kon bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst.⁴⁸ In de negen gevallen waarin het verweer is verworpen,⁴⁹ passeerden argumenten van uiteenlopende aard de revue. In uitspraken waar-

40. Zie over het onderscheid tussen de mondelinge behandeling en de comparitie in de deelgeschilprocedure: Akkermans & De Groot 2010, p. 29.

41. Kamerstukken II 2010/11, 32 555, nr. 2, p. 2-3.

42. Rb. Utrecht 13 oktober 2010, LJN BO1694; Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286; Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO3227; Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Zutphen 5 januari 2011, LJN BP0054; Rb. Alkmaar 17 februari 2011, LJN BP4916; Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8824; Rb. Rotterdam 8 april 2011, LJN BQ1679.

43. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 18.

44. Akkermans & De Groot 2010, p. 30.

45. Vgl. Klaassen 2010, p. 38. Anders: De Groot 2010, p. 13. Zie ook Rb. Maastricht 16 februari 2011, LJN BP4792.

46. Rb. Den Bosch 23 september 2010, LJN BN8382; Rb. Arnhem 11 januari 2011, LJN BP5033; Rb. Maastricht 12 januari 2011, LJN BP2143.

47. Rb. Arnhem 7 februari 2011, LJN BP5963; Rb. Den Haag 30 maart 2011, LJN BQ0359. In vergelijkbare zin: Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5395.

48. Rb. Arnhem 10 januari 2011, LJN BP2911.

49. Rb. Utrecht 24 september 2010, Nieuwsbrief Personenschade 2010, 36; Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805; Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286; Rb. Rotterdam 1 december 2010, LJN BO5673; Rb. Zutphen 2 december 2010, LJN BO7282; Rb. Den Haag 22 december 2010, LJN BO9396; Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Amsterdam 20 januari 2011, LJN BQ1537; Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388.

uit niet blijkt dat omstreden was of het verzoek zich leende voor behandeling in de deelgeschilprocedure, zijn daarover soms (ambtshalve) overwegingen opgenomen (maar er zijn ook uitspraken waarin er geen woord aan wordt gewijd dat het verzoek zich leent voor behandeling in de deelgeschilprocedure). Op die argumenten en overwegingen wordt hierna ingegaan.

3.6.3 Casuïstiek

Herhaaldelijk is beslist dat in de deelgeschilprocedure op zichzelf de aansprakelijkheidsvraag aan de orde kan komen. Of deze vraag zich leent voor beantwoording in een deelgeschil, moet worden bepaald met behulp van de proportionaliteits-toets.⁵⁰ Dat na een beslissing op een deelgeschilverzoek een vaststellingsovereenkomst niet binnen handbereik ligt en door het verdere verloop van de onderhandelingen mogelijk nog meer deelgeschilprocedures nodig zijn, is geen beletsel.⁵¹ De wetgever heeft de mogelijkheid voorzien dat meerdere deelgeschilprocedures worden gevoerd. Niet doorslaggevend is dan ook of de deelgeschilbeslissing direct tot een vaststellingsovereenkomst zal leiden.⁵² Ook is niet doorslaggevend of een vaststellingsovereenkomst leidt tot finale kwijting.⁵³ In twee zaken waarin werd aangevoerd dat de kwestie zich niet leende voor de deelgeschilprocedure doordat feiten in geschil waren en kostbare en tijdrovende bewijsvoering nodig zou zijn, werd geoordeeld dat de voor de beslissing relevante feiten niet in geschil waren en kostbare en tijdrovende bewijsvoering niet nodig was.⁵⁴ In een andere zaak werd het verweer dat de zaak zich niet leende voor behandeling in de deelgeschilprocedure, verworpen op de grond dat de ingediende schriftelijke stukken en de gehouden mondelinge behandeling volstonden om een beslissing te nemen in het deelgeschil.⁵⁵ Verder was er een zaak waarin begroting van smartengeld werd gevraagd terwijl de aansprakelijkheid niet vaststond. De verweerder nam het standpunt in dat het verzoek moest worden afgewezen op de grond dat de aansprakelijkheid niet vaststond, daarover in het deelgeschil geen oordeel werd gevraagd en gesteld noch gebleken was dat een beslissing van de rechter zou kunnen bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst. De rechtbank heeft het smartengeld echter begroot 'veronderstellenderwijs uitgaande van aansprakelijkheid'.⁵⁶ Dat hypothesen een rol kunnen spelen in deelgeschilprocedures, laat zien hoe ruim het begrip 'deelgeschil' kan zijn.

Een verweerder in een andere zaak heeft aangevoerd dat een verzoek zich niet leende voor behandeling in de deelgeschilprocedure doordat daarin geen gelegenheid bestaat om een derde partij in vrijwaring op te roepen. Dat werd onvoldoende geacht om te concluderen dat het geschil zich niet leent voor behandeling in een deelgeschilprocedure, omdat de deelgeschilprocedure verweerder niet belet een bodemprocedure aan te spannen en de benadeelde er belang bij had op korte termijn duidelijkheid te verkrijgen over de aansprakelijkheid van verweerder.⁵⁷

Tot slot zijn er uitspraken waarin is meegewogen dat partijen het erover eens zijn dat de verzochte beslissing kan leiden tot de (uiteindelijke) totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst.⁵⁸

3.6.4 Hoofdlijnen

De 41 uitspraken laten zien dat de deelgeschilrechter zich in het algemeen welwillend opstelt om in samenspraak met partijen de mogelijkheden en de reikwijdte van de nieuwe wet te verkennen. Hij slaat acht op de mate waarin partijen zich hebben ingespannen om het geschilpunt van het deelgeschil op te lossen en zich bereid en in staat tonen om ook voor het vervolg van het afwikkelingstraject hun verantwoordelijkheid te nemen, maar stelt geen hoge eisen aan het aannemelijk maken ervan. Hij toetst deels in abstracto of de uitkomst van de deelgeschilprocedure kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst. Dat is in lijn met art. 1019z Rv, dat geen beoordeling eist van de vraag of de verzochte beslissing voldoende kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst, maar slechts of het verzoek moet worden afgewezen doordat het daaraan onvoldoende kan bijdragen. Soms vindt de deelgeschilrechter van belang of de bereidheid van partijen tot onderhandelen ergens uit blijkt⁵⁹ of door partijen is geëxpliciteerd.⁶⁰

De feitelijke of juridische complexiteit van het deelgeschil in relatie tot de vordering, evenals de eventuele noodzaak van tijdrovende bewijslevering is herhaaldelijk meegewogen in het oordeel of is voldaan aan de proportionaliteitstoets. Het belang van de vordering en de aard en inhoud van eventuele eerdere deelgeschillen over de vordering zijn nog niet aan bod gekomen bij de beoordeling of een verzoek zich leent voor behandeling in de deelgeschilprocedure.

Een efficiënte aanpak van de behandeling van deelgeschillen brengt mee dat rechtbanken ook acht slaan op de wijze waarop een partij de wet gebruikt.⁶¹ Wanneer overduidelijk geen sprake is van een deelgeschil, wordt het verzoek afgewezen.

50. Rb. Utrecht 24 september 2010, NP 2010, 36; Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805; Rb. Den Haag 22 december 2010, LJN BO9396; Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Arnhem 10 januari 2011, LJN BP2911; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5395; Rb. Den Haag 30 maart 2011, LJN BQ0359; Rb. Rotterdam 13 april 2011, LJN BQ1123.

51. Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805.

52. Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805; Rb. Rotterdam 1 december 2010, LJN BO5673.

53. Rb. Arnhem 7 februari 2011, LJN BP5963.

54. Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805; Rb. Den Haag 22 december 2010, LJN BO9396.

55. Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286.

56. Rb. Zutphen 2 december 2010, LJN BO7282.

57. Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805.

58. Bijv. Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO3227; Rb. Den Bosch 23 december 2010, LJN BO9650; Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BG0244.

59. Bijv. Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286.

60. Rb. Rotterdam 23 februari 2011, LJN BP5418.

61. Vgl. Rb. Maastricht 12 januari 2011, LJN BP2143 (verzoek is geformuleerd als petitum in bodemprocedure en betreft geen deelgeschil).

3.7 Aard en inhoud van het deelgeschil

3.7.1 Onderwerpen van deelgeschillen

In de deelgeschilprocedure kunnen in beginsel alle procedurele aspecten van de buitengerechtelijke afwikkeling van gevallen van letsel- en overlijdensschade aan de orde komen en alle materieelrechtelijke (deel)vragen, in het bijzonder ten aanzien van aansprakelijkheid, causaal verband en schade. Ook de aansprakelijkheidsvraag als zodanig kan voorwerp zijn van een deelgeschilverzoek.⁶² Het dictum van een deelgeschilbeslissing kan bijvoorbeeld een procesrechtelijke of materieelrechtelijke instructie voor partijen bevatten, een veroordeling of een verklaring voor recht.⁶³ De praktijk laat zien dat partijen de deelgeschilprocedure daadwerkelijk zo gericht en selectief trachten te gebruiken als in de wetsgeschiedenis is voorzien. Over welke onderwerpen is aan de deelgeschilrechter zoal gevraagd te beslissen?

3.7.2 Casuïstiek

In één zaak werd een beslissing gevraagd over verjaring.⁶⁴ In negen zaken werd gevraagd te beslissen of de wederpartij aansprakelijk is voor de schade van de benadeelde als gevolg van de schadetoebrengende gebeurtenis.⁶⁵ In drie zaken werd een beslissing gevraagd over de mate waarin sprake was van eigen schuld (art. 6:101 BW) aan de zijde van de benadeelde⁶⁶ en in één zaak over de vraag of was voldaan aan de schadebeperkingsplicht.⁶⁷ In vier zaken werd een beslissing gevraagd over causaal verband.⁶⁸ In zes zaken werd gevraagd te bepalen welke betekenis een op gezamenlijk verzoek van partijen uitgebracht deskundigenrapport heeft voor de verdere schadeafwikkeling.⁶⁹ In één zaak werd die vraag voorgelegd met betrekking tot een voorlopig deskundigenbericht⁷⁰ en in één zaak met betrekking tot een door één partij geïnitieerd deskundigenbericht.⁷¹ In één zaak ging het om bewijswaardering van verklaringen uit een voorlopig getuigenverhoor.⁷² In drie zaken werd

gevraagd om benoeming van een deskundige⁷³ en in één zaak om een bevel tot medewerking aan een deskundigenonderzoek.⁷⁴ Verder is in twee gevallen gevraagd het smartengeld te begroten.⁷⁵ In drie gevallen ging het om de (vaststelling van uitgangspunten voor de) berekening van arbeidsvermogensschade⁷⁶ en in drie gevallen om schadebegroting anderszins.⁷⁷ In zes zaken werd gevraagd om vaststelling van de buitengerechtelijke kosten.⁷⁸ Eén zaak betrof de vraag of de benadeelde behoorde tot de kring van gerechtigden in de zin van art. 6:108 lid 1 BW.⁷⁹ Eén keer werd geoordeeld dat het deelgeschilverzoek ertoe strekte de gehele vordering ter beslissing voor te leggen en daarom niet toewijsbaar was,⁸⁰ maar in een andere geval werd dat niet als een beletsel gezien.⁸¹ Tot slot is gevraagd om uitleg van een vaststellingsovereenkomst.⁸²

3.7.3 Gehanteerd toetsingskader

De deelgeschilprocedure is een verzoekschriftprocedure waarin wordt beslist over deelgeschillen in letsel- en overlijdensschade. Het ligt dan voor de hand dat het toepasselijke recht niet anders wordt gehanteerd dan wanneer in een bodemprocedure over letsel- en overlijdensschade wordt beslist. Toch is het soms nog even wennen. Wat is bijvoorbeeld het toepasselijke recht wanneer geen beslissing wordt gevraagd over vragen van aansprakelijkheid, causaal verband en schade, maar een beslissing over de betekenis die partijen aan een deskundigenbericht moeten hechten in het verdere verloop van hun onderhandelingen? Ook dan sluit de deelgeschilrechter zo veel mogelijk aan bij het toetsingskader dat zou gelden in de bodemprocedure. Herhaaldelijk is door een rechtbank expliciet overwogen dat in de aard en inhoud van de deelgeschilprocedure aanleiding wordt gezien een geschilpunt te beoordelen volgens de criteria die zouden worden gehanteerd als het geschilpunt aan de rechtbank zou zijn voorgelegd in een bodemprocedure.⁸³ Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat partijen het ook in een deelgeschilprocedure, evenals volgens vaste lagere rechtspraak in bodemprocedures, moeten doen met een buitengerechtelijk op gezamenlijk verzoek uitgebracht des-

62. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 16; Kamerstukken II 2008/09, 31 518, nr. 8, p. 9.

63. Kamerstukken II 2008/09, 31 518, nr. 8, p. 2.

64. Rb. Utrecht 24 september 2010, NP 2010, 36.

65. Rb. Rotterdam 6 oktober 2010, LJN BN9805; Rb. Haarlem 23 november 2010, LJN BO6959; Rb. Maastricht 13 december 2010, LJN BO7650; Rb. Den Haag 22 december 2010, LJN BO9396; Rb. Breda 3 januari 2011, LJN BO9631; Rb. Arnhem 10 januari 2011, LJN BP2911; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391; Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5395; Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8827; Rb. Den Haag 30 maart 2011, LJN BQ0359.

66. Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286; Rb. Den Haag 3 november 2010, LJN BO3565; Rb. Arnhem 7 februari 2011 LJN BP5963.

67. Rb. Maastricht 16 februari 2011, LJN BP4792.

68. Rb. Amsterdam 9 december 2010, LJN BP1580; Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Utrecht 27 december 2010, LJN BP3878; Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388.

69. Rb. Utrecht 13 oktober 2010, LJN BO1694; Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO3227; Rb. Utrecht 27 december 2010, LJN BP3878; Rb. Amsterdam 20 januari 2011, LJN BQ1537; Rb. Rotterdam 23 februari 2011, LJN BP5418; Rb. Rotterdam 8 april 2011, LJN BQ1679.

70. Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388.

71. Rb. Rotterdam 13 april 2011, LJN BQ1123.

72. Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8827.

73. Rb. Zutphen 5 januari 2011, LJN BP0054; Rb. Amsterdam 23 december 2010, LJN BP1581; Rb. Rotterdam 8 april 2011, LJN BQ1679 (tegenverzoek).

74. Rb. Rotterdam 1 december 2010, LJN BO5673.

75. Rb. Zutphen 2 december 2010, LJN BO7282; Rb. Utrecht 23 maart 2011, LJN BQ0094.

76. Rb. Zutphen 5 januari 2011, LJN BP0054; Rb. Alkmaar 17 februari 2011, LJN BP4916; Rb. Rotterdam 20 april 2011, LJN BQ1833.

77. Rb. Utrecht 9 februari 2011, LJN BP5568; Rb. Den Haag 28 februari 2011, LJN BP8863; Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8824.

78. Rb. Den Bosch 23 september 2010, LJN BN8382; Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO9956; Rb. Rotterdam 1 december 2010, LJN BO5673; Rb. Zutphen 2 december 2010, LJN BO7282; Rb. Maastricht 16 februari 2011, LJN BP4792; Rb. Utrecht 23 maart 2011, LJN BQ0094.

79. Rb. Utrecht 27 oktober 2010, LJN BO2891.

80. Rb. Maastricht 12 januari 2011, LJN BP2143.

81. Rb. Utrecht 9 februari 2011, LJN BP5568.

82. Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BQ0244.

83. Bijv. Rb. Amsterdam 28 oktober 2011, LJN BO3227; Rb. Alkmaar 17 februari 2011, LJN BP4916; Rb. Rotterdam 23 februari 2011, LJN BP5418; Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BQ0244. Zie ook Rb. Rotterdam 8 april 2011, LJN BQ1679.

kundigenbericht, tenzij daartegen goede argumenten worden aangevoerd.⁸⁴ Dit is in lijn met een uitspraak van de Hoge Raad over het voorlopig deskundigenbericht, waarin is overwogen dat een partij die een vordering instelt en een voorlopig deskundigenbericht overlegt, ermee rekening moet houden dat zij met deugdelijke argumenten moet komen als zij de rechter ervan wil weerhouden dat deskundigenbericht te volgen.⁸⁵

3.8 Tijdsverloop

De deelgeschilprocedure is een instrument om de buitengerechtelijke afhandeling van personenschade te vereenvoudigen en te versnellen en onnodig lange verdeeldheid tussen partijen tegen te gaan.⁸⁶ Het gaat er dus ook om dat de duur van onderhandelingen zo veel mogelijk wordt beperkt. Onzekerheid van de benadeelde over de vraag of schade voor vergoeding in aanmerking komt, en zo ja, tot welk bedrag, is vaak belemmerend voor herstel, terwijl het schadevergoedingsrecht bij letselschade nu juist impliceert dat herstel vóór compensatie gaat.⁸⁷ Voor verzekeraars en andere aansprakelijke partijen zal een vlotte afwikkeling van de schade in het algemeen gunstig zijn voor de transactiekosten.⁸⁸ Wanneer het erom gaat of de deelgeschilprocedure werkt, is dus ook van belang wat het tijdsverloop is tussen de schadetoebrengende gebeurtenis, de start van de onderhandelingen en de datum van de uitspraak in de deelgeschilprocedure. Uit de meeste gepubliceerde uitspraken blijkt niet wanneer de onderhandelingen zijn begonnen, maar wel de datum van het schadetoebrengende feit en natuurlijk de datum van de uitspraak. Daarmee kan enige indicatie worden verkregen van de duur van het schadeafwikkelingstraject.

De gepubliceerde uitspraken laten het volgende beeld zien. In zes zaken heeft het schadeveroorzakende feit zich minder dan twee jaar voor de datum van de deelgeschiluitspraak voorgedaan. In vijftien zaken was het schadeveroorzakende feit meer dan twee jaar, maar minder dan vijf jaar geleden. In twaalf zaken was het schadeveroorzakende feit meer dan vijf jaar, maar minder dan tien jaar geleden. In zes zaken had het schadeveroorzakende feit zich meer dan tien jaar geleden voorgedaan. In één daarvan betrof het een tijdsverloop van bijna zeventien jaar, wat de rechtbank er niet van weerhield te oordelen dat het deelgeschilverzoek 'prematuur' was ingediend.⁸⁹ Het is moeilijk voorstelbaar dat partijen dat als procedurele rechtvaardigheid ervaren. In twee zaken blijkt de datum van het schadeveroorzakende feit niet uit de uitspraak.

Globaal gezien wordt de deelgeschilprocedure dus niet alleen gebruikt in langlopende zaken, maar juist ook in korter

lopende zaken. Dat biedt perspectief om de deelgeschilprocedure daadwerkelijk te laten dienen als een middel ter versneling van de buitengerechtelijke afwikkeling van zaken.

3.8.1 Doorlooptijd⁹⁰

Zoals gezegd heeft de deelgeschilprocedure tot doel te bevorderen dat tussen partijen vlot en soepel een minnelijke regeling tot stand komt over de vordering. Wanneer partijen reeds hebben onderhandeld, is het van belang dat de beslissing op een deelgeschilverzoek in een zodanig tempo tot stand komt, dat de onderhandelingen tussen partijen niet te lang hebben stilgelegen. Dat maakt het menselijkerwijs nu eenmaal eenvoudiger de onderhandelingen snel weer op te pakken en het kan ook schelen in de afwikkelingskosten. Wanneer de rol van de deelgeschilrechter niet meer inhoudt dan dat onderhandelingen tussen partijen voor het eerst op gang komen, kan een spoedige deelgeschilbeslissing een prikkel zijn voor partijen om de onderhandelingen voortvarend ter hand te nemen. Als een partij die prikkel niet ervaart, zal dat althans voor die partij een negatief effect kunnen hebben in een eventuele volgende deelgeschilprocedure tussen partijen.

Voor zover de doorlooptijd uit de gepubliceerde uitspraken is af te leiden, is zonder meer duidelijk dat de rechtbanken het belang van een spoedige behandeling en beslissing van deelgeschillen onderkennen. Uit 26 uitspraken blijkt wat de doorlooptijd is geweest. In één zaak is binnen twee maanden uitspraak gedaan, in twaalf zaken binnen drie maanden, in negen zaken binnen vier maanden en in vijf zaken binnen zes maanden. In één zaak was de doorlooptijd meer dan zes maanden, maar hebben partijen na de mondelinge behandeling ongeveer twee maanden in overleg verkeerd voordat ze hebben gevraagd om een beslissing.⁹¹

4 Tot slot

In de eerste zes maanden na de inwerkingtreding van de Wet deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade is in 18 zaken uitspraak gedaan. In de daaropvolgende drieënhalve maand gaat het om 21 zaken. Die stijgende lijn lijkt erop te duiden dat de deelgeschilprocedure inderdaad in een behoefte voorziet, zoals van diverse zijden tijdens de parlementaire behandeling naar voren is gebracht⁹² en ook in de literatuur tot uitdrukking is gekomen.⁹³ Het is voor partijen en de rechter soms nog wat zoeken waarvoor de deelgeschilprocedure zich wel en niet leent. De gepubliceerde uitspraken bevatten

84. Bijv. Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388; Rb. Rotterdam 6 april 2011, LJN BQ0244.

85. HR 19 oktober 2007, LJN BB5172.

86. O.a. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 4, Kamerstukken II 2008/09, 31 518, nr. 8, p. 3.

87. A.J. Akkermans & K.A.P.C. van Wees, Het letselschadeproces in therapeutisch perspectief, TVP 2007, p. 103-118.

88. F.Th. Kremer, De deelgeschilrechter vanuit het perspectief van de verzekeraar, VR 2010, p. 179.

89. Rb. Den Haag 28 februari 2011, LJN BP8863.

90. Onder doorlooptijd wordt de tijd verstaan die in één instantie verstrijkt tussen het aanbrengen van de zaak en de afdoening van de zaak.

91. Rb. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388.

92. Zie voor een overzicht: G. de Groot, Achtergrond, beweegredenen en enkele hoofdlijnen van de deelgeschilregeling, Verkeersrecht 2010, p. 162-164.

93. Van Dijk 2010, p. 168-172; 2011, p. 247-257; Keijzer-de Korver 2006, p. 17-20; A. Kolder, Het wetsvoorstel Deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade. Een verkenning, MvV 2008, p. 254-259; Kremer 2010, p. 179-181; Sap 2008, p. 101-108; Wesselink 2010, p. 1584-1588; G.M. van Wassenaeer, De nieuwe deelgeschillenregeling: wat kunnen we er in de slachtofferpraktijk mee? VR 2010, p. 182-185. Anders: H.M.M. Steenberghe, Vroegtijdige rechterlijke interventie? Een kwestie van afspreken en doen!, TMD 2006, p. 18-22.

ruimschoots aanwijzingen dat de praktijk zijn weg daarin wel zal vinden. De rechtbanken hebben laten zien dat zij eraan hechten deelgeschilprocedures met de benodigde expertise en voortvarend te behandelen. Al met al ziet het ernaar uit dat de nieuwe procedure een goede start heeft gehad en bezig is zich vaste grond onder de voeten te verwerven. Naar verwachting zullen de hoven binnen niet al te lange tijd de kans krijgen zich in het deelgeschildebat te mengen. Interessant is naar mijn mening of de ervaringen met de deelgeschilprocedure aanleiding zullen zijn om toepassingen buiten het terrein van de letsel- en overlijdensschade te overwegen op gebieden waar evenzeer behoefte is aan een laagdrempelige toegang tot de rechter en een prikkel voor partijen om er samen uit te komen.